

บทบรรณาธิการ

ความรู้ ความเข้าใจในเรื่องศิลปะและวัฒนธรรมเป็นเรื่องสำคัญมาก เพราะศิลปะและวัฒนธรรมนั้นเป็นชีวิตทั้งชีวิตของคน คนต้องอยู่กับศิลปะและวัฒนธรรมตลอดไปตั้งแต่เกิดจนสิ้นลมหายใจ ศิลปะและวัฒนธรรมจึงเป็นทุกสิ่งทุกอย่างของคนหรือในภาษาไทยที่ได้รับอิทธิพลจากภาษาสันสกฤตเรียกว่า มนุษย์ ซึ่งมีความหมายว่า ผู้มีจิตใจสูงหรือผู้ประเสริฐ แต่คำว่าคนก็มีใช้ในภาษาไทยแต่ดั้งเดิมแล้วซึ่งเป็นที่เข้าใจกันว่าเมื่อเกิดมารูปร่างดังที่เห็นกันนั้นเรียกว่าคน เพียงแต่มีใครได้มีความหมายว่าคนเป็นผู้มีใจสูงเท่านั้นเอง นี่ก็เป็นเรื่องของศิลปะและวัฒนธรรมอย่างหนึ่งเป็นสิ่งที่สร้างสรรค์ของคนหรือมนุษย์ที่เรียกว่า ภาษา ด้วยความสำคัญของศิลปะและวัฒนธรรมดังกล่าวนี้เองพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวจึงมีพระราชดำรัสความว่า การรักษาศิลปะและวัฒนธรรมคือการรักษาชาติ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ก็ทรงมีพระดำรัสที่มีเนื้อความเกี่ยวกับความสำคัญของศิลปะและวัฒนธรรมเช่นนี้เช่นกัน สืบเนื่องจากความสำคัญยิ่งของศิลปะและวัฒนธรรมที่มีความสำคัญต่อคนหรือมนุษย์นี้เอง อาศรมวัฒนธรรมวลัยลักษณ์ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ จึงได้ดำเนินการจัดทำเอกสารเกี่ยวกับศิลปะและวัฒนธรรมมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2541 แต่เป็นเอกสารเพียงไม่กี่หน้า เริ่มจาก สารคณะดำเนินงานทะนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม ต่อมาชื่อ สารโครงการอาศรมวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ เพราะเปลี่ยนชื่อหน่วยงาน และล่าสุดเมื่อได้รับการยกย่องระดับเป็นหน่วยงานเป็นทางการว่า “อาศรมวัฒนธรรมวลัยลักษณ์” ไม่นาน ก็เปลี่ยนชื่อเอกสารที่มีลักษณะเป็นวารสารเป็น “สารอาศรมวัฒนธรรมวลัยลักษณ์” แรกๆ มีขนาดใหญ่ ขนาด เอสี่ และปรับเป็นขนาดเล็กลงกระชับขึ้นดังที่เป็นอยู่ มีเนื้อหาและจำนวนหน้ามากขึ้นกว่าเดิม ดำเนินการให้ผู้ทรงคุณวุฒิอ่านบทความที่ส่งเพื่อลงพิมพ์ ทั้งนี้เปิดโอกาสให้บทความที่มีความเกี่ยวเนื่องกับศิลปะและวัฒนธรรมลงพิมพ์ด้วย เพื่อให้เห็นถึงความสัมพันธ์ว่าศิลปะและวัฒนธรรมอยู่ในทุกสิ่งทุกอย่างที่คนหรือมนุษย์สร้างสรรค์ขึ้นมา

บทความในสารอาศรมวัฒนธรรมฉบับนี้มีเนื้อหาที่น่าสนใจหลายเรื่องไม่ว่าบทความทางวิชาการ หรือบทความวิจัย ได้แก่ พลวัตทางสังคมและวัฒนธรรมภายใต้ความสัมพันธ์แบบบ้าน-วัด-โรงเรียน กรณีชุมชนสนามชัย อ.สทิงพระ จ.สงขลา คำผวนก็มีที่ยูนนาน ความขัดแย้งและการจัดการความขัดแย้งกรณีการเลี้ยงหอยแครงในอ่าวปัตตานี สมุนไพรใน

“แต่จังกึม จอมนางแห่งวังหลวง” การเห็นคุณค่าในตนเองของผู้สูงอายุผ่านบทบาทอาสาสมัคร การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อการอนุรักษ์ ส่งเสริม และสืบทอดการแสดงพื้นเมืองสุพรรณบุรี บทบาทของหน่วยงานรัฐ กับ เขตนิคมการเกษตรข้าว ในพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช ความคิดเห็นและการปรับตัวของประชาชนต่อการขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลกของวัดพระมหาธาตุวรมหาวิหาร จังหวัดนครศรีธรรมราช บทบาทขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสตูลในการส่งเสริมการท่องเที่ยวของจังหวัดสตูล และเรื่องสุดท้ายเรื่องการปรับตัวของอาชีพแม่ค้า : กรณีศึกษาแม่ค้าในตลาดนัดอนุสรณ์ท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช และที่สำคัญคือมีบทวิจารณ์หนังสือของอาจารย์มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ อาจารย์ ธีรวัฒน์ กล่าวถึง มหาบัณฑิตภาษาไทย จาก คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยด้วย บทความวิจัย และบทความวิชาการตลอดจนบทวิจารณ์ ผ่านการกลั่นกรองจากผู้ทรงคุณวุฒิเฉพาะด้านแล้ว ขอขอบพระคุณและขอบคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ได้เสียสละเวลาในการอ่านกลั่นกรองงานเขียนที่ลงพิมพ์ในสารอาศรมวัฒนธรรมวลัยลักษณ์ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ ฉบับครึ่งปีหลังนี้ งานเขียนทั้งหมดที่ส่งในสารอาศรมฯ ทำให้สารอาศรมวัฒนธรรมวลัยลักษณ์ฉบับนี้ออกมาสู่สายตาของผู้อ่านได้อย่างมีคุณค่า ผมในนามอาศรมวัฒนธรรมวลัยลักษณ์ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ ขอขอบคุณและขอบพระคุณผู้เขียนงานทุกชิ้น มา ณ โอกาสนี้ โอกาสต่อไปหวังว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านอีก งานเขียนที่พิมพ์นี้ผมเชื่อว่าจะเป็นประโยชน์ต่อผู้อ่านมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ที่สนใจหรือปฏิบัติงานในด้านศิลปะและวัฒนธรรม และด้านสังคมศาสตร์

ในช่วงของการปฏิรูปการปกครองซึ่งมีมาตั้งแต่ราวกลางปี พ.ศ. 2557 จนถึงปัจจุบันนี้ และคงจะไปสิ้นสุดเอาเมื่อมีการเลือกตั้งราวต้นปี พ.ศ. 2560 นั้น เชื่อว่าการดำเนินการปฏิรูปทางด้านศิลปะและวัฒนธรรมก็คงมีมากพอสมควร ในช่วงเวลาที่ผมมีโอกาสได้เข้าไปเป็นสมาชิกสภาปฏิรูปนั้นได้เห็นถึงความตั้งใจจริงในการจะปฏิรูปของสมาชิกสภาปฏิรูปเป็นส่วนใหญ่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านศิลปะและวัฒนธรรมซึ่งผมทำหน้าที่เป็นเลขานุการคณะกรรมการชุดนี้ ได้เห็นอย่างชัดเจนว่าการมาธิการ ตลอดจนอนุกรรมการมีการทำงานที่แข็งขันและจริงจัง มีการเสนอบรรจุเรื่องศิลปะและวัฒนธรรมลงในรัฐธรรมนูญที่ร่างในขณะนั้นหลายมาตรา ซึ่งมากกว่ารัฐธรรมนูญอื่นทุกฉบับ แม้ว่าร่างรัฐธรรมนูญ

ฉบับดังกล่าวจะไม่ผ่านสภาปฏิรูปฯ แต่เชื่อว่าคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่จะไม่ละเลยสิ่งเหล่านี้ ด้วยการกระตุ้นและผลักดันดังกล่าวทำให้ขณะนี้การดำเนินงานด้านศิลปะและวัฒนธรรมมีความคึกคักมากยิ่งขึ้นกว่าเดิมมาก รัฐบาลนี้ก็ให้ความสนใจในเรื่องศิลปะและวัฒนธรรมหรือวัฒนธรรมค่อนข้างมาก ไม่ว่าจะในเรื่องของประเพณี ค่านิยม คุณธรรม ภาษา วรรณกรรม และศิลปะการแสดง เป็นต้น จึงเชื่อว่าการดำเนินงานด้านศิลปะและวัฒนธรรมจะต้องมีความมั่นคงและจะเป็นลมหายใจที่มีคุณภาพของประเทศชาติ ที่จะนำพาประเทศชาติไปสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืนต่อไป ที่สำคัญยิ่งคือความจริงตั้งพระราชดำริสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชมหาราชที่มีเนื้อความว่า การรักษาศิลปะและวัฒนธรรมคือการรักษาชาติ

ท่านใดประสงค์จะส่งบทความหรืองานเขียนลักษณะอื่นใดลงพิมพ์ในสารอาศรมวัฒนธรรมวชิรวิทย์ วิทยาลัยเกษตรฯ ส่งไปตามสถานที่ที่พิมพ์ในหนังสือขอขอบคุณผู้อำนวยการสถาบันวิจัยมหาวิทยาลัยวชิรวิทย์ รศ.ดร.ชิตณรงค์ ศิริเสถียรกุล มา ณ โอกาสนี้อีกครั้งหนึ่งที่ได้กระตุ้นให้สารอาศรมวัฒนธรรมวชิรวิทย์ได้พัฒนาตัวเองมาตามลำดับเป็นที่ยอมรับในวงการศิลปะและวัฒนธรรมและการศึกษา

รองศาสตราจารย์ ดร.ลีบพงศ์ ธรรมชาติ

บรรณาธิการ